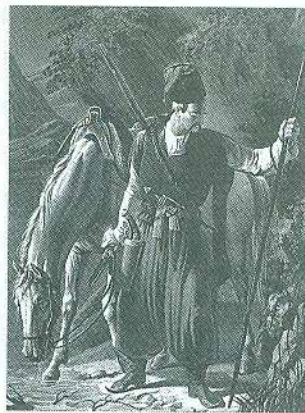

Розділ 1. **У** КРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 16 ст.

Суспільно-політичне життя

1. Визначте, представників яких верств або станових груп зображено. Підпишіть зображення.

2. Визначте рік події.

Описуючи похід королевича Яна Альбрехта в Східне Поділля, польські хроністи Бельські зазначали, що польське військо могло успішно просуватися в степах лише завдяки тому, що шлях йому показували тамтешні козаки, які добре знали ту місцевість. Це була перша документальна згадка про українських козаків.

Відповідь: _____

3. Накресліть лінію часу та розв'яжіть хронологічну задачу.

У якому році святкувалося 500-річчя виникнення українського козацтва?

Відповідь: _____

4. Скориставшись картою в підручнику чи атласі, дайте відповіді на запитання.

А Які українські землі на початку 16 ст. перебували у складі Великого князівства Литовського?

королівства Польського? _____

Б З якими державами межувало Велике князівство Литовське на заході _____; північному сході _____ та півдні _____?

В У складі яких держав перебували від початку 16 ст. землі Чернігово-Сіверщини _____; Закарпаття _____; Буковини _____?

5. Заповніть пропуски в схемі соціальної піраміди українського суспільства та дайте відповіді на запитання.

А Чому саме шляхті дослідники відводять роль політичного провідника народу, виразника й захисника його національних інтересів?

Б Що відрізняло князів від інших представників привілейованих верств?

6. Дайте відповіді на запитання до джерела.

Секретар посла папи римського у Варшаві Енріко Спаноккіо зазначав, що після смерті польського короля Стефана Баторія (1586 р.) цей історичний діяч був «одним з можливих претендентів на престол, бо мав дві переваги: по-перше, він був найзаможнішою особою в державі, по-друге, його всі шанували як людину розсудливу й гідну; єдине, що стояло на заваді, – князь був “русином і вождем схизматиків”».

А Про якого історичного діяча йдеться?

Б Що, за свідченням секретаря посла папи римського у Варшаві Енріко Спаноккіо, перешкоджало йому посісти престол короля Речі Посполитої?

В Як ця обставина характеризує становище українських земель під владою Польщі?

7. Стисло сформулюйте, про яку з причин виникнення українського козацтва повідомляють уривки з джерел.

А Польський дипломат та історик Самуїл Грондський про тогочасне становище багатьох українців зауважував: *«Ті з русинського (українського) народу, які... не хотіли тягнути ярмо й терпіти владу місцевих панів, ішли в далекі краї, тоді ще не заселені, і набували собі право на волю... закладали нові поселення і, щоб відрізнятись від підданих, залежних від панів, стали називати себе козаками».*

Б Видатний український мислитель Станіслав Оріховський-Роксолан у трактаті «Напучення польському королю...» 1543 р. писав: *«Доки ти живеш у Краківському замку, люд Русі гине. Та ще й як гине! Цього без сліз і розповісти неможливо: ніхто людей не захищає, ніхто не боронить; міста попалено, фортеці зруйновано; багатьох славних лицарів посічено або забрано в полон; немовлят порубано, літніх повбивано, дівчат згвалтовано прилюдно, жінок збезчещено на очах у чоловіків, молодиць пов'язано й забрано разом із реманентом і худобою, так що нема чим і землю обробити. Жах і смуток всюди на полях і в оселях наших».*

Господарське життя

8. Заповніть пропуски про соціально-економічне життя на наших землях в 16 ст.

А Залежно від підпорядкування міста поділялися на: 1) _____ (Польща) або _____ (Литва) – до цієї групи належали здебільшого найдавніші міста; 2) _____ (найчисельніша група міст); 3) _____.